cího soudu, že obžalovaný slíbil, že bude hleděti družstvu nahraditi škodu ve zboží, při čemž je nerozhodno, že nebylo výslovně zjištěno, že sliboval dodati zboží zdarma nebo lepší jakosti nebo za nižší cenu, neboť ve slibu náhrady škody jest již obsažen slib zvláštního prospěchu. Není proto zmateční stížnost provedena v této části podle zákona.

Jinak je z téhož důvodu zmatečnosti uplatněná zmateční stížnost bezpodstatná. Shora bylo již uvedeno, že nezáleží na tom, zda se věřitel rozhodl k souhlasu s vyrovnáním na základě slibu dlužníka nebo jiné osoby (pachatele), nebo na základě jiných úvah, když k skutkové podstatě řečeného přečinu stačí pouhý příslib zvláštního prospěchu bez ohledu na to, jak se věřitel při hlasování zachová.

Rovněž neprávem se domáhá stěžovatel na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., aby čin byl kvalifikován jen jako pokus přečinu podle § 486 b), č. 3 tr. z. Stěžovatel je na omylu, domnívá-li se, že čin je dokonán teprve tehdy, když věřitel slib přijme a že do té doby jde jen o jednání vedoucí ke konečnému ujednání s věřitelem (pokus). Podle slov zákona je považovati čin za dokonaný již slibem zvláštního prospěchu a není třeba, aby došlo k dohodě nebo přijetí slibu věřitelem. Přijetí nabídky věřitelem je pro posouzení činu toho, kdo prospěch slibuje, zcela bez významu a čin je proto na straně slibujícího dokonán již tím, že příslib učiní, kdežto přijetí slibu věřitelem má význam jen pro posouzení trestnosti tohoto, nikoli slibujícího.

Čís. 6348.

Ustanovení § 14 d) zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. (ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I.) je přísnější než ustanovení § 14, čís. 5 zákona č. 50/1923 Sb. z. a n., na jehož místo nastoupilo.

Nelze ho proto podle zásady vyslovené v čl. IX uvoz. pat. k trestnímu zákonu (platné pro všechny předpisy hmotného trestního práva, pokud nový zákon neustanovuje jinak) užíti na čin spáchaný předtím, než nabylo účinnosti.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm II 123/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném zasedání o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem hanobení národa podle § 14 d) zákona čís. 50/1923 ve znění vlád. nař. čís. 20/1939 Sb. I., takto právem:

Podle § 290 tr. ř. se zrušuje napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem hanobení národa podle § 14 d) zákona čís. 50/1923 ve znění vlád. nař. čís. 20/1939 Sb. I., v důsledku toho se zrušuje též ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisících a nalézacímu soudu se ukládá, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Zmateční stížnost obžalovaného a jeho odvolání z výroku o trestu a z výroku o nepodmíněném odsouzení odkazují se na toto rozhodnutí.

Z důvodů:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný dne 11. listopadu 1938 na nádvoří továrny v B. vyslovil před pěti svědky (tedy před pěti osobami), mezi jiným, že Češi jsou svině, že Češi jsou největší zrádci a nejsprostší národ.

V tomto jednání obžalovaného shledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu hanobení národa podle § 14 d) zákona čís. 50/1923 ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I. Z uvedeného skutkového stavu je patrno, že se čin stal dne 11. listopadu 1938, tedy v době, kdy vládní nařízení čís. 20/1939 Sb. I. nenabylo ještě podle čl. IV uved. nařízení účinnosti.

Článkem III zmíněného nařízení bylo zrušeno ustanovení § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., na jehož místo nastoupila ustanovení § 14 d) tohoto zákona ve znění vlád. nař. čís. 20/1939 Sb. I. Rozsudek nalézacího soudu byl vynesen dne 30. března 1939, tedy za účinnosti zmíněného vládního nařízení, která nastala osmým dnem po vyhlášení ve Sbírce zák. a nař. ze dne 9. února 1939.

Z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., se nejvyšší soud přesvědčil, že nalézací soud, podřadiv jednání obžalovaného § 14 d) zák. čís. 50/1923 ve znění vlád. nař. čís. 20/1939 Sb. I., tedy novému zákonu, zatížil rozsudek zmatečností uvedenou v § 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř., zmateční stížností sice v tomto směru neuplatňovanou, ke které však musel nejvyšší soud přihlížeti ve smyslu § 290 tr. ř. z povinnosti úřední.

Podle zásady vyslovené v čl. IX uvozovacího patentu k trestnímu zákonu, která platí pro všechny předpisy hmotného práva, není-li v novém zákoně výslovně jinak nařízeno, má se užíti nového zákona i o činech spáchaných před účinností tohoto nového zákona jen potud, pokud tento nový zákon není přísnější, než zákon předchozí.

Při zkoumání obou v úvahu přicházejících zákonů je zřejmo, že ustanovení § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. v původním znění je mírnější než ustanovení § 14 d) uved. zákona ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I. Podle zákona dříve platného se vyžaduje ke skutkové podstatě přečinu hanobení národa, aby se hanobení stalo způsobem surovým nebo štvavým, kdežto podle nového zákona je postiženo trestem jakékoli hanobení, třeba i menšího stupně a stačí k trestnosti již to, že se hanobením může vzbuditi veřejné pohoršení. Další rozdíl pro souzený případ zvlášť významný spočívá v tom, že se podle zákona dříve platného vyžaduje vždy, aby se hanobení stalo veřejně, kdežto podle nového zákona stačí, stalo-li se i jen před více lidmi. Z toho je patrno, že ustanovení nového zákona je přísnější, než ustanovení zákona starého, podle kterého je i trestní sazba mírnější než trestní sazba v zákoně novém. Vládní nařízení čís. 20/1939 Sb. I. pak nemá zvláštního ustanovení o trestných činech spáchaných před jeho účinností; je tedy třeba v souzeném případě ve smyslu čl. IX uvoz. pa-

tentu k trestnímu zákonu užití mírnějšího ustanovení zákona dřívějšího. Užil tedy nalézací soud ustanovení nového zákona, který se na čin obžalovaného nevztahuje.

Nejvyšší soud však nemohl ihned ve věci samé rozhodnouti, poněvadž nalézací soud při svém mylném názoru, že čin spadá pod ustanovení § 14 d) zákona čís. 50/1923 ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I. nezjistil všechny skutkové okolnosti, na základě kterých by bylo možno dospěti k závěru, že jsou dány všechny náležitosti skutkové podstaty přečinu podle § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. v původním znění.

Nalézací soud uvedl v rozsudku, že výpověďmi pěti v rozsudku uvedených svědků je prokázáno, že obžalovaný pronesl zažalovaný výrok. Podle právního stanoviska nalézacího soudu by stačila ke skutkové podstatě přečinu, kterým nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že výrok byl pronesen před pěti osobami (před »více lidmi«). Podle toho, co uvedeno, je však třeba zjistiti, zda výrok byl pronesen před takovým počtem osob, který podle § 39, čís. 2 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. vyčerpává pojem veřejnosti. Podle stálého rozhodování nejvyššího soudu pět osob nestačí k naplnění pojmu veřejnosti. Nalézací soud však také výslovně ani nevyloučil, že výrok byl pronesen před větším počtem osob než pěti a také se otázkou tou dále nezabýval, ačkoliv obsahem spisů je napovědčna možnost, že výrok byl pronesen před takovým počtem osob, který by snad mohl vyčerpati pojem veřejnosti.

Nalézací soud se pak dále vzhledem ke svému mylnému právnímu názoru nezabýval ani otázkou, zda se hanobení stalo způsobem surovým anebo štvavým, a konečně ani otázkou, zda z činu mohlo vzniknouti některé z nebezpečí v § 14, čís. 5 uved. zákona předpokládaných, zjistiv jen, že bylo způsobilé vzbuditi veřejné pohoršení, což ke skutkové podstatě přečinu podle § 14, čís. 5 zákona v původním znění nestačí.

Po subjektivní stránce se vyžaduje ke skutkové podstatě řečeného přečinu úmysl pachatelův hanobiti národ s vědomím, že toto hanobení je způsobilé vyvolati nepřátelské smýšlení a že z činu vznikne některé z nebezpečí v zákoně předpokládaných. Nalézací soud se však ani touto otázkou nezabýval a vyslovil jen, že k hanobení stačí, stalo-li se třeba i bez úmyslu potupiti národ. Bude proto na nalézacím soudě, aby o věci uvažoval i s těchto všech uvedených hledisk. — — —

Čís. 6349.

Křivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle §§ 205, 461 tr. zák., podléhá-li pachatel pravomoci občanských trestních soudů. Kdyby jí však pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2.000 K přesahující, byla by zločinem podle §§ 197, 200 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. června 1939, Zm I 160/39.)